

TALOUSARVIOALOITE 1490/2002 vp

Määrärahan osoittaminen rintamasotilastunnuksen ja rintamalisän myöntämiseen vuonna 1926 syntyneille veteraaneille

Eduskunnalle

Vuonna 1926 syntyneet miehet kutsuttiin vuonna 1944 palvelukseen siten, että vuoden alkupuolella syntyneet kutsuttiin palvelukseen helmikuussa ja jälkipuoliskolla syntyneet huhtikuussa. Näitä nostomiehiä oli yhteensä 24 500. Näistä miehistä on kolmannes kuollut, toinen kolmannes on saanut rintamasotilastunnuksen ja viimeinen kolmannes eli noin 8 000 miestä on edelleenkin ilman tunnusta.

Kyseisen ikäluokan rintamasotilastunnuksen myöntämisessä on esiintynyt selviä ristiriitaisuuksia. Tämä johtuu lähinnä kahdesta eri syystä. Joissain aselajeissa, kuten esimerkiksi ilmatorjunta- ja rannikkojoukoissa, nostomiehet koulutettiin peruskoulutusvaiheen jälkeen aselajikoulutuksena tuliasemissa, jolloin heidän on tulkittu osallistuneen taisteluun ja tunnus on myönnetty, vaikka tietävästi yksikään kyseisistä patereista ei avannut lainkaan tulta vihollista kohti. Ilmavoimissa palvelleet 3 700 miestä ja 2 700 merivoimissa palvelutta tulkittiin puolestaan asetuksen 772/1969 mukaisissa erikoisjoukoissa palvelleiksi ja tunnus on myönnetty riippumatta siitä, oliko heillä missään vaiheessa palvelustaan kosketusta viholliseen.

Loppu ikäluokista palveli siis koulutuskeskusten joukoissa eri puolilla Suomea. Näistä miehistä merkittävä osa on jäänyt ilman tunnusta, koska koulutuskeskukset olivat kotijoukkojen esikunnan alaisia eivätkä näin ollen kuuluneet asetuksessa rajattuihin rintamavastuussa olleisiin

joukkoihin. Asia ei ole kuitenkaan näin yksinkertainen. Koulutuskeskuksissa palvelleita nostomiehiä käytettiin desanttien takaa-ajoon ja rintamakarkureiden kiinniottamiseen. Näissä tehtävissä jouduttiin joskus turvautumaan myös tuliaseisiin, jolloin näiden miesten osalta palvelus on ilman epäilystä ollut rintamasotilastunnukseen oikeuttavaa.

Ongelmaksi onkin koulutuskeskusten kohdalla muodostunut se, että lähes kaikki koulutuskeskusten komppanioiden sotapäiväkirjat päättyvät vuoden 1943 lopulla. Näin ollen puheena olevan vuonna 1926 syntyneen, vuonna 1944 palvelukseen astuneen ikäluokan osalta todisteita tunnuksen oikeuttavista palvelutehtävistä ei löydy. Tällaiset merkinnät olisivat välttämättömiä todisteina tunnusta hakeville veteraaneille varsinkin, kun heidän kohdallaan ei ole hyväksytty rintamanaisten kohdalla kelpuutettua "toverinäyttoa" eli toisen paikalla olleen todistusta. Kaiken kukkuraksi koulutuskeskusten välillä on sotapäiväkirjojen kattavuudessa eroja, sillä mm. panssaritorjuntakoulutuskeskuksessa ja muutamassa muussakin on kirjoja pidetty sodan loppuun saakka, mutta esimerkiksi Nurmeksen koulutuskeskuksessa K 25:ssä päiväkirjat loppuvat vuoteen 1943 ja desanttitorjuntaoperaatioista ja niihin osallistuneista ei merkintöjä löydy. Nurmeksen koulutuskeskuksen kohdalla päiväkirjoissa on tavanomaista pahempi "musta aukko".

Kun kaikesta edellä esitetystä käy kiistatta ilmi se, että rintamasotilastunnuksia on vuonna 1926 syntyneille, vuonna 1944 koulutuskeskuksiin palvelukseen astuneille miehille myönnetty ristiriitaisin ja puutteellisinkin perustein samalla, kun toisille ns. toverinäytön perusteella tunnukseen oikeutetuille ei ole myönnetty tunnusta vuoden 1943 jälkeisten sotapäiväkirjojen puutteellisuuden tai täydellisen pitämättömyyden takia ja kun vielä eri koulutuskeskuksissa palvelleet miehet ovat tämän takia joutuneet keskenään eriarvoiseen asemaan, tulisi oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi myöntää tunnus lopuillekin vuonna 1926 syntyneille veteraaneille joko automaattisesti tai hyväksymällä naisveteraanien tapaan ns. toverinäyttö. Vuonna 1926 syntyneet

nostomiehet olivat osa kenttäarmeijaa ja muodostivat paineen alla taistelevan armeijamme viimeisen reservin, minkä vuoksi ikäluokka olisi saatava kattavasti ja tasapuolisesti rintamasotilastunnuksen piiriin.

Edellä olevan perusteella ehdotan kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 33.21.52 lisäyksenä 6 000 000 euroa vuonna 1926 syntyneiden ja vuonna 1944 nostomiehinä koulutuskeskusten joukkoihin palvelukseen astuneiden oikeuttamiseen rintamasotilastunnukseen ja rintamalisän maksamiseen budjettiperusteisesti.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Raimo Vistbacka /ps